

Ministeren for fødevarer,
fiskeri og ligestilling

REDEGØRELSE/ PERSPEKTIV- OG HANDLINGSPLAN 2020

Afgivet til Folketinget af
minister for ligestilling
den 28. februar 2020

INDHOLD

- 05 **Forord**
- 07 **Baggrund og vision for ligestillingsindsatsen i Danmark**
- 09 **Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familien**
- 17 **Frihed og lige rettigheder for alle**
- 23 **Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer**
- 27 **Ligestilling og rettigheder globalt**
- 31 **Status på initiativerne fra Perspektiv- og handlingsplan 2019**

Mere reel ligestilling i Danmark

Fremskridt kræver, at vi både ser bagud og fremad. I 2020 er det 25 år siden, at ligestilling fik sin globale handlingsplan i Beijing, som alle verdens lande støtter op om. Det markerer vi i år. Der er sket meget siden, og mange vil nok mene, at vi i Danmark allerede har ligestilling. Men statistikkerne peger på, at selvom vi har opnået formel ligestilling, så er der stadig lang vej, før kvinder og mænd, drenge og piger, har reelt lige muligheder – både herhjemme og internationalt.

Derfor skal vi udfordre myten om, at vi i Danmark har ligestilling. Derfor skal vi stædigt gøre opmærksom på de – ofte ubevidste og stereotype – normer og forventninger til køn, vi møder hinanden med i familien, på uddannelserne, i arbejdslivet og i samfundet, som kan begrænse den enkelte og muligheden for at opnå reel ligestilling. Og derfor skal vi fortsat tage livtag med de områder, hvor ligestillingen stadig halter.

Det kræver, at vi inddrager de unge, lytter til dem og engagerer dem i ligestillingsdebatten. Så vi kan forstå, hvilke ligestillingsudfordringer der fylder i deres liv anno 2020, og hvor de ser løsningerne. Derfor nedsætter regeringen et ungepanel, der skal bidrage med nye input og være med til at skubbe ligestillingsindsatsen fremad.

De unge vælger stadig ofte uddannelse efter traditionelle kønsopfattelser. Det kan begrænse den enkelte unge mand og kvinde. Men det betyder også, at vi som samfund risikerer at gå glip af talent, nye ideer og gevinsterne ved, at begge køn er på uddannelser og arbejdspladser. Det kønsopdelte arbejdsmarked har også betydning for uligeløn. Selv når vi ser bort fra forskelle i uddannelse, branche og sektor, er der stadig en forskel i mænd og kvinders løn. Det er ikke rimeligt, at man skal have mindre i løn på grund af sit køn. Det halter også med at få kvinder i ledelse og forskning. Vi har brug for, at både kvinder og mænd er med til at finde de løsninger og træffe de beslutninger, der har betydning for fremtiden og vores samfund.

Samfundet er i bevægelse. Digitalisering, internettet og de sociale medier spiller en stadig større rolle i vores hverdag. Det har mange positive effekter, men det har også skabt nye ligestillingsudfordringer. Når det offentlige fx primært sender digital post til mor, sender vi et signal om, at mødre og fædre ikke er ligestillede, og

at børn primært er mors ansvar. Det vil vi lave om på. Med de sociale medier kan vi let og hurtigt følge med i hinandens liv og hverdag. Men når vi 24/7 spejler os i andres perfekte billeder, spændende opslag og mere eller mindre gode råd og reklamer, så kan det både skabe mistrivsel og "vildlede" den enkelte. Vi vil se på, hvordan vi fremmer digital dannelse og får nogle klarere spilleregler på sociale medier. De sociale medier skaber også nye fora for seksuelle krænkelser, hadefulde ytringer samt kvindehad og radikalisering i lukkede internetfællesskaber. Det skal vi sætte ind over for.

Alle skal nyde godt af ligestilling i Danmark. I nogle etniske minoritetsmiljøer og -familier begrænser negativ social kontrol og religiøse retsopfattelser især kvinder og pigers mulighed for at udfolde sig frit. Ligestilling skal ikke gradbøjes efter kultur og religion. Regeringen vil støtte op om den frihedskamp, som mange minoritetsunge – ikke mindst kvinderne – står i. Hvor de kæmper for retten til selv at vælge, hvordan de vil leve deres liv.

Det danske samfund bygger på respekt og tillid. Vi skal kunne være trygge både i de nære relationer og i samfundet generelt. For mange – særligt kvinder – oplever vold fra en partner, og partnerdrab på kvinder fylder alt for meget i statistikken. For få voldtægter anmeldes, og langt færre fører til sigtelse, der ender i domsfældelse. Sex skal selvfølgelig være frivilligt. Derfor vil vi gennemføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Alle skal have ret til at bestemme over egen krop og eget liv.

I Danmark skal der være frihed til forskellighed, men LGBTI-personer møder stadig diskrimination og chikane. Mange oplever, at de ikke kan være åbne på deres arbejdsplads, og i fx idrætten kan homofobi være en barriere for fri og lige deltagelse. Regeringen vil fortsætte arbejdet med at fremme LGBTI-personers rettigheder og muligheder bl.a. ved at styrke lovgivningen på området.

Alle uanset køn, seksuel orientering og kønsidentitet skal have reelt lige muligheder, kunne udfolde sig og deltage i vores fælles samfund. Vi skal fremad. Det er ambitionen for dette og de kommende års ligestillingsindsats.

God læselyst.

Mogens Jensen
Minister for ligestilling

Baggrund og vision for ligestillingsindsatsen i Danmark

Ligestilling er en forudsætning for demokrati, velfærd og sammenhængskraft, og for at den enkelte har samme gode muligheder for at udleve sit potentiale, deltage i og bidrage til samfundet uanset køn, seksuel orientering og kønsidentitet.

Ligestilling er et af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling og samtidig en drivkraft til at nå fremskridt på tværs af verdensmålene. Danmark ligger i front i forhold til at nå FN's mål fem om ligestilling og er blandt de mest ligestillede lande i verden. Men der er fortsat udfordringer, og kvinder og mænd har stadig ikke reelt lige muligheder i det danske samfund.

Udfordringerne ændrer sig ikke markant fra år til år. Derfor kræver det en vedvarende og langsigtet indsats, og det kræver, at der sættes ind på en række forskellige områder. Det er samtidig centralt, at mange forskellige

bidrager – på tværs af Folketinget, regeringen, offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner, organisationer, familier og den enkelte.

Denne perspektiv- og handlingsplan danner rammen om regeringens ligestillingsindsats i det kommende år.

Regeringen ønsker et samfund, hvor kvinder og mænd har reelt lige muligheder, hvor ingen oplever diskrimination, og hvor alle uanset køn, seksuel orientering eller kønsidentitet er ligeværdige og har frihed til at leve det liv, de ønsker.

For at opfylde regeringens vision er der opstillet en række målsætninger inden for de fire nedenstående indsatsområder, hvor der i det kommende år vil blive arbejdet med konkrete initiativer.

VISION:

Regeringen ønsker et samfund, hvor kvinder og mænd har reelt lige muligheder, hvor ingen oplever diskrimination, og hvor alle uanset køn, seksuel orientering eller kønsidentitet er ligeværdige og har frihed til at leve det liv, de ønsker.

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familien

- Mindre kønsopdelte uddannelser
- Fremme kvinder i beslutningsprocesser og ligeløn
- Mere orlov og lige muligheder for fædre
- Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling

Frihed og lige rettigheder for alle

- Styrke unges ligestilling
- Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge
- Bekæmpe menneskehandel
- Bekæmpe vold, voldtægt, seksuel chikane og digitale krænkelser

Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer

- Fremme af rettigheder
- Bekæmpe fordomme og homo- og transfobi
- Frihed til forskellighed på arbejdsmarkedet og i idræt

Ligestilling og rettigheder globalt

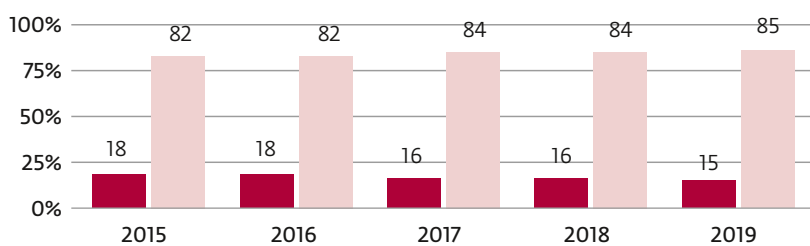
- Aktiv indsats for kvinders rettigheder og ligestilling globalt
- Fremme rettigheder for LGBTI-personer internationalt
- Stærkt dansk engagement i det nordiske samarbejde

NØGLETAL:

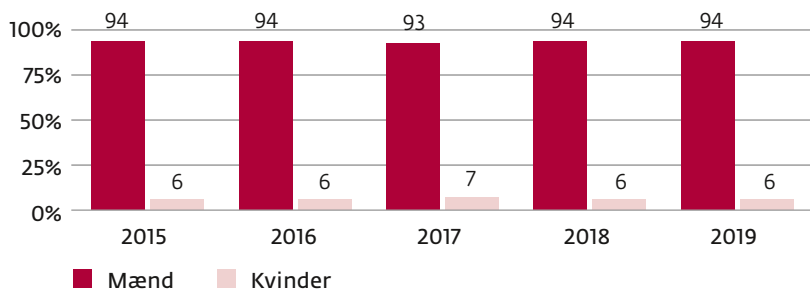
Udviklingen i kønsfordelingen på udvalgte hovedområder på erhvervsuddannelser

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet (2019) *Uddannelsesstatistik.dk*

Omsorg, sundhed og pædagogik

Teknologi, byggeri og transport

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familien

Ligestilling handler om, at ingen begrænses på grund af deres køn, og at alle mennesker reelt har samme gode muligheder for at udfolde sig og leve det liv, de ønsker – uanset om det er i forhold til uddannelse, i arbejdslivet eller i familielivet.

Mindre kønsopdelte uddannelser

I Danmark har både kvinder og mænd et højt uddannelsesniveau. Men der er fortsat store forskelle på, hvilke uddannelser og uddannelsesretninger de vælger. Det kønsopdelte uddannelsesvalg kan betyde, at den enkelte unge begrænses i sine valg, og at samfundet går glip af kompetencer. Samtidig kan virksomhederne få sværere ved at få den kvalificerede arbejdskraft, de efterspørger.

I dag er størstedelen af eleverne på gymnasierne piger, mens størstedelen på erhvervsuddannelserne er drenge. Der er også store forskelle på, hvilken uddannelsesretning piger og drenge vælger. Drenge udgør ca. hver syvende ansøger til fag på erhvervsuddannelserne inden for omsorg, sundhed og pædagogik, mens piger kun udgør ca. hver tyvende ansøger til fag inden for teknologi, byggeri og transport. Danmark er blandt de lande, der klarer sig dårligst, når det kommer til ligestilling på erhvervsuddannelserne.

Unge kvinder oplever et større pres i forhold til at vælge uddannelse, er oftere stressede og oplever i højere grad et præstationspres. Derudover tyder det på, at folkeskolen kun i begrænset omfang formår at give børn og unge viden om egen sundhed og trivsel og om samspillet mellem køn, krop og seksualitet.

Der er behov for, at bl.a. uddannelsesinstitutionerne i højere grad arbejder med, hvordan de kan fremme en mere lige kønsfordeling, at alle unge trives i uddannelsessystemet og at viden om køn, seksualitet og ligestilling styrkes.

Fakta

- I 2019 var 57 pct. af de optagne studerende på de videregående uddannelsesinstitutioner kvinder.
- Kvinder udgør i 2019 32 pct. af de optagne på STEM-uddannelserne (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Det er en fremgang på 1 procentpoint i forhold til 2018.
- Danmark har den femtedårligste placering i forhold til kønsfordelingen på erhvervsuddannelserne i OECD. Hver gang 100 mænd i alderen 15-24 vælger en erhvervsfaglig uddannelse, er der kun 62 kvinder, der gør det samme.
- På erhvervsuddannelserne er 95 pct. af eleverne på hovedområdet "Teknologi, byggeri og transport" drenge, mens 87 pct. af eleverne på "Omsorg, sundhed og pædagogik" er piger.
- 74 pct. af eleverne på det tekniske gymnasium (htx) er drenge, mens der er 62 pct. piger på det almene gymnasium (stx) og 65 pct. piger på hf.
- 52 pct. af piger i 9. klasse er helt eller nærmest enige i, at de føler et stort pres med hensyn til at starte på en ungdomsuddannelse, mens det kun gælder 28 pct. af drengene.
- Blandt hf-elever føler 15 pct. af drenge og 19 pct. af piger sig stresset dagligt, mens det er hhv. 9 pct. og 16 pct. blandt htx-elever, 8 pct. og 15 pct. blandt stx-elever og 7 pct. og 13 pct. blandt hhx-elever.

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2019) *Den koordinerede tilmelding*, Uddannelses- og Forskningsministeriet (2019) *Optagelsen 2019: STEM, it og ingeniører*, Lederne (2019) *Danmark får bundplacering, når det kommer til at få kvinder ind på erhvervsuddannelser*, EVA – Danmarks Evalueringsinstitut (2019) *Køn og uddannelsesvalg i 9. klasse*, Statens Institut for Folkesundhed (2019) *Sundhed og trivsel på de gymnasiale uddannelser*.

Fremme kvinder i beslutningsprocesser og ligeløn

Danmark har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser for kvinder, og danske kvinder er blandt de mest veludannede. Alligevel er der fortsat en stærk kønsopdeling på det danske arbejdsmarked. Mænd og kvinder arbejder i vid udstrækning i forskellige sektorer og brancher, og mænd indtager fortsat langt de fleste topposter, særligt i det private erhvervsliv.

Kønsopdelingen kan medvirke til, at der opstår flaskehalse på arbejdsmarkedet, og at virksomhederne ikke kan få tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Samtidig har det kønsopdelte arbejdsmarked også betydning for kvinder og mænds løn. Selv når der tages højde for sektor, uddannelse og arbejdsfunktion, er der en forskel på mænd og kvinders løn. Mens den generelle lønforskel er faldet næsten en fjerdedel siden 2009, har den uforklarede lønforskel stort set ikke ændret sig i samme periode.

Kvinder er fortsat underrepræsenteret, når det gælder iværksætteri og forskning, og der er fortsat en overvægt af mænd i politik både lokalt, regionalt og på landsplan. Der er brug for, at alle kompetencer bringes i spil, når der skal prioriteres, træffes beslutninger og nytænkes.

Fakta

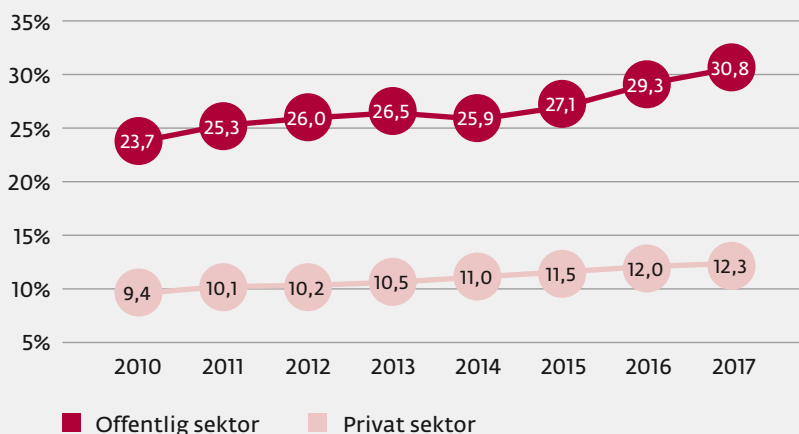
- Andelen af kvindelige ledere er i den private sektor steget fra 14,9 pct. til 19 pct. fra 2010 til 2017, mens andelen i den offentlige sektor er steget fra 34,5 pct. til 43,7 pct. i samme periode.
- Den gennemsnitlige andel af kvinder i bestyrelser blandt statslige institutioner og virksomheder omfattet af reglerne om måltal og politikker var 41,9 pct. i 2018, mens det i omfattede private virksomheder var 17,9 pct. i 2019.
- I 2018 var 35 pct. af den samlede forskerbestand på de danske universiteter kvinder. Kvinder udgjorde 56 pct. af kandidater, 50 pct. af ph.d.er, 41 pct. af adjunkter, 34 pct. af lektorer og 23 pct. af professorer.
- Andelen af kvinder, der står bag nye iværksættervirksomheder, er faldet med 3 procentpoint på 5 år. I 2012 udgjorde kvinder 28 pct. af nye iværksættere mod 25 pct. i 2017.
- Ved folketingsvalget i 2019 udgjorde kvinder 34,3 pct. af opstillede kandidater og 38,9 pct. af valgte kandidater, mens kvinder ved seneste kommunalvalg i 2017 udgjorde hhv. 31,8 og 32,9 pct. af opstillede og valgte kandidater.
- Hvis andelen af kvinder inden for et fag forøges med 10 procentpoint, er det forbundet med en reduktion i fagets gennemsnitlige timeløn med 4,38 kr. i den offentlige sektor og 2,52 kr. i den private sektor.
- Kvindelige ledere tjener i gennemsnit 6,7 pct. mindre end mandlige ledere, når der tages højde for forskelle i bl.a. branche, uddannelse, ledelsesniveau og anciennitet og virksomhedens placering.

Danmarks Statistik (2019) *Kvinder i ledelse*, Miljø- og Fødevareministeriet (2019) *Rapport om måltal og politikker 2018*, Erhvervsstyrelsen (2019) *Kønsfordelingen i de største danske virksomheders bestyrelse pr. 15. august 2019*, Uddannelses- og Forskningsministeriet (2019) *Faktaark om kvinder i forskning*, Fonden for Entreprenørskab (2019) *Iværksætterindblikket*, Danmarks Statistik (2019) *Statistikbanken: LIGED10, LIGED12, VIVE* (2019) *Er kvindes fag stadig lavtlønsfag?*, Lederne (2019) *Lønstatistik 2019*.

NØGLE TAL:

Udviklingen i andelen af kvindelige øverste ledere

Kilde: Danmarks Statistik (2019) *Kvinder i ledelse*

Mere orlov og lige muligheder for fædre

Fædre bruger stadig mere tid sammen med deres børn, og de ønsker at være involverede i deres børns liv helt fra starten. Alligevel holder mødre næsten ti gange så lang orlov som fædre. Det er også stadig mødre, der bruger mest tid på børn, og mødre tager oftere barnets sygedag.

Det handler både om arbejdsfordelingen i de enkelte familier, men det spiller også en rolle, hvordan både arbejdsgivere og offentlige myndigheder møder fædre og mødre. Fx sender det offentlige i mange tilfælde digital post om et fælles barn til moren, og nogle fædre oplever ikke at blive inddraget på lige fod, når sundhedspersonale skal rådgive om forældreskab. Derudover oplever hver tiende far, at deres arbejdsgiver ser negativt på, at fædre tager orlov. Fædre, der tager orlov, er mere involveret i deres børn, tager oftere barnets første sygedag og løfter en større del af de huslige pligter. Derudover gavner fars orlov også mors karriere og øger familiens samlede indkomst.

Der vil blive arbejdet for, at både mødre og fædre har gode muligheder for at tage del i deres barns hverdag og trivsel. Det gælder både muligheden for at tage orlov med det lille barn og for at tage del i barnets opvækst og hverdag.

Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling

Offentlige myndigheder spiller en vigtig rolle i at fremme ligestilling mellem kønnene. Kvinder og mænd kan fx have forskellige behov, ressourcer og adfærd, der kræver forskellige tilbud og indsatser. Når det offentlige medtænker køn og ligestilling, kan det bidrage til at fremme lige muligheder og øge kvaliteten i velfærdsydelserne.

Det gælder både på personaleområdet, hvor der fx fortsat er få mandlige pædagoger i dagtilbud og få kvinder i Forsvaret. Men det gælder også i forhold til de borgerrettede ydelser. På sundhedsområdet kan der fx være behov for målrettede tilbud til mænd, fordi mænd i mindre grad går til lægen og i gennemsnit lever kortere tid end kvinder. Der kan også være behov for at tilpasse beskæftigelsesindsatsen i forhold til de særlige barrierer, der kan være for, at indvandrerkvinder kommer i beskæftigelse.

Det offentlige skal løbende arbejde med at fremme ligestilling og medtænke køn i tilrettelæggelsen af ydelser og tilbud. Regeringen vil følge udviklingen blandt andet gennem et nyt koncept for ligestillingsredegørelserne.

Fakta

- 89 pct. af danske fædre ønsker at være meget involverede i de første måneder og år af deres børns liv. 86 pct. mener, at det er deres ansvar at være stærkt involveret i børnepasningen.
- 48 pct. af fædrene ved ikke, hvor mange ugers orlov med fuld løn, de har ret til på deres arbejdsplads.
- 17,5 pct. af fædrene er enige i, at deres arbejdsgivers holdning har haft betydning for længden af deres orlov, og 11 pct. mener, at deres arbejdsgiver ser fædres brug af orlov som et problem.
- 19 pct. af mødrene mener, at det har haft negativ eller meget negativ betydning for deres lønudvikling at være på orlov. Det samme gør sig gældende for 5 pct. af fædrene.
- Både fædre og mødre brugte i 2018 næsten en time mere om dagen på deres børn sammenlignet med i 2008. Mødre brugte i 2018 2 timer og 55 minutter på deres børn om dagen, mens fædre brugte 2 timer og 15 minutter.
- Kvinder tager 1,68 barnets sygedag, hver gang mænd tager én barnets sygedag.
- 15 pct. af fædre har fået informationer og råd om, hvordan de kan engagere sig i faderskabet hos læge, jordemoder og sundhedspleje.
- 8 pct. af fædre føler sig slet ikke inddraget i besøg hos lægen under graviditet, fødsel og spædbarnstid. Det samme gør sig gældende for 9 pct. af fædre ved besøg hos jordemoder og 6 pct. af fædre ved besøg hos/af sundhedsplejerske.

Nordisk Ministerråd for Ligestilling (2019) *State of Nordic Fathers*, Oxford Research (2019) *Effekterne af fædres brug af orlov (data)* Rockwool Fonden (2018) *Mere fritid til danskerne i perioden fra 2008 til 2018*, Lederne (2019) *Skæv arbejdsfordeling: Mor tager stadig oftest barnets sygedag*, Forum for Mænds Sundhed (2017) *Fædre og sundhedsvæsenet*.

Fakta

- I 2018 udgjorde mænd 11 pct. af de beskæftigede i vuggestuer og 13 pct. i børnehaver.
- På Forsvarsministeriets område er andelen af kvindelige ansatte steget fra 14,5 pct. i 2015 til 16,1 i 2019.
- I 2018 havde 40-49-årige mænd i gennemsnit 4,4 lægebesøg om året, mens tallet for kvinder var 7,7.
- I 2019 var middelealderen 79,3 år for mænd og 83,2 år for kvinder.
- 61 pct. af mandlige flygtninge og familiesammenførte til flygtninge er i lønmodtagerbeskæftigelse efter 3 års ophold i Danmark, mens det kun gælder 20 pct. af kvinderne.

Danmarks Statistik (2019) *Statistikbanken: LIGEAI3*, Forsvarsministeriets Personalestyrelse (2019), Danmarks Statistik (2019) *Statistikbanken: LIGEHI6, LIGEHI1*, Udlændinge- og Integrationsministeriet (2019) *Udlændingedatabasen i Danmarks Statistik, IMLONo2A* (pr. 3. kvartal 2019).

INDSATSER:

Alliance til fremme af ligestilling på erhvervsuddannelserne:

Ligestillingsministeren vil arbejde for at danne en alliance bestående af repræsentanter fra erhvervsuddannelserne og andre relevante interessenter, der skal komme med konkrete forslag til, hvordan uddannelserne kan arbejde med ligestilling og fremme en mere lige kønsfordeling i elevsammensætningen. Til brug for arbejdet udarbejdes et inspirationsmateriale på baggrund af eksisterende viden og erfaringer på området.

Fagligt gab mellem drenge og piger i skolen:

Børne- og Undervisningsministeriet gennemfører i 2020 en analyse af det faglige gab mellem drenge og piger i folkeskolen samt overgangen til ungdomsuddannelser og det faglige gab på de gymnasiale ungdomsuddannelser. Baggrunden for analysen er, at piger får et højere karaktergennemsnit end drenge i alle bundne prøver, bortset fra skriftlig matematik i folkeskolen. Projektet skal bidrage med mere viden om, hvornår det faglige gab opstår, og hvordan det udvikler sig i forskellige elevgrupper, og bidrage som grundlag for mulige indsatser.

Opfølgning på evaluering af sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab på grundskoleniveau:

Der er gennemført en evaluering af emnet "sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab" i grundskolen, som peger på, at der er udfordringer med undervisningen i det obligatoriske emne. Folkeskoleforligskredsen er enige om, at undervisning i seksualitet, rettigheder, normer og grænser mv. er vigtigt i forhold til elevernes udvikling og dannelse. Forligskredsen vil på baggrund af undersøgelsen drøfte tiltag for at styrke undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i grundskolen.

Fremme af kvinder i ledelse og bestyrelser:

Der afholdes en workshop og en konference, der følger op på "Kodeks for diversitet i rekruttering til ledelse og bestyrelser". Der følges årligt op på kønsfordelingen i bestyrelserne i de statslige institutioner og virksomheder og de største private virksomheder, som er underlagt lovkrav om måltal og politikker for den kønsmæssige sammensætning af ledelsen. Regeringen vil undersøge, hvordan den nuværende lovgivningen kan indrettes mere hensigtsmæssigt, så den i højere grad fremmer en mere ligelig kønsbalance i ledelse.

CASES:

DTU og kvinder i tekniske og naturfaglige fag (STEM)

33 pct. af DTU's studiepladser på diplomingeniør- og bacheloruddannelsen blev i 2019 tilbudt til kvinder. Det er det højeste antal nogensinde. DTU har taget flere initiativer, der har fokus på at tiltrække kvindelige studerende til STEM-uddannelserne. Universitetet er en del af Engineer The Future, der på tværs af de danske ingeniøruddannelsessteder arbejder med at tiltrække unge mennesker til STEM-uddannelserne. Ud over den positive fortælling om DTU og ingeniørfaget er der taget særlige initiativer i de fagområder, hvor den største skævhed findes. Det gælder it-camps for unge kvinder, som i 2020 udvides med camps med fokus på elektroteknologi og mekanik. DTU deltager også i det årlige initiativ Girls Day in Science. For at rekruttere bredere og mere mangfoldigt har DTU desuden justeret sin kommunikation om uddannelserne, så der er større fokus på den forskel, man kan gøre for mennesker og for verden med en ingeniøruddannelse.

Kodeks for diversitet i rekruttering til ledelse og bestyrelser

Syv af de største danske rekrutterings- og searchfirmaer har sammen med CBS og Ligestillingsafdelingen udviklet og lanceret et frivilligt branchekodeks, som skal medvirke til en mere ligelig kønsfordeling i rekrutteringen til ledelses- og bestyrelsesposter. 22 rekrutteringsfirmaer har i 2019 underskrevet kodekset og forpligter sig bl.a. til, at mindst 33 pct. af de kandidater, de præsenterer for deres klienter, er kvinder og til at blive målt på deres indsats og arbejde med ubevidste bias i rekrutteringsprocessen. CBS varetager opfølgningen på kodekset og afholder årligt workshops eller konferencer, hvor rekrutteringsfirmaer og virksomheder bl.a. vil dele viden og erfaringer om arbejdet med at fremme diversitet i ledelse og bestyrelser.

Far for livet

Forum for Mænds Sundhed gennemfører projekt "Far for Livet", som skal skabe gode betingelser for stærke relationer mellem far og barn gennem forskellige initiativer. Der er skabt et nyt koncept for fælles forældreforberedelse, og der udvikles nye far-barn-aktiviteter og "Fars Legestuer" i hele Danmark, hvor fædre kan mødes i leg og snak med andre fædre og deres børn. Derudover er der skabt en portal, hvor fædre kan søge viden om fx fødselsforberedelse, fødselsdepression og rollen som far, og hvor de kan finde aktiviteter for fædre i lokalområdet. Dertil arbejdes der for at inkludere fædre i sundhedsplejen, hvor der bl.a. udnævnes en "far-ambassadør" i alle interesserede kommuners sundhedspleje.

Barselsordning for selvstændige: Der er i finansloven for 2020 afsat 10 mio. kr. til arbejdet med udviklingen af en ny barselsordning for selvstændige. Barselsordningen skal skabe bedre økonomiske vilkår for selvstændige erhvervsdrivende, der holder barselsorlov fra deres virksomhed. Ordningen skal finansieres af bidrag fra selvstændigt erhvervsdrivende.

Kvinder i forskning: I aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2020 er der afsat 20 mio. kr. til et nyt program kaldet Inge Lehmann i Danmarks Frie Forskningsfond, der skal styrke talentudviklingen i dansk forskning ved at fremme en mere ligelig kønssammensætning af forskningsmiljøerne i Danmark. Uddannelses- og Forskningsministeriet udarbejder desuden årligt et talentbarometer, der præsenterer status og udvikling i kønsfordelingen blandt forskere på de danske universiteter.

Undersøgelse om ligeløn: Beskæftigelsesministeriet har i september 2019 bedt Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) om en analyse, der skal se på, om en større del af den hidtil uforklarede lønforskel mellem mænd og kvinder kan belyses nærmere ved hjælp af eksempelvis nye analysemetoder og ny data. Analysen forventes færdig i efteråret 2020. Undersøgelsens resultater skal drøftes med arbejdsmarkedets parter med henblik på at vurdere behovet for yderligere tiltag.

EU's orlovsdirektiv og lighed af forældreorloven: EU har i 2019 vedtaget et direktiv, der øremærker to måneders dagpengeberettiget forældreorlov til hver forælder. Beskæftigelsesministeren har nedsat et implementeringsudvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, der skal vurdere direktivets krav og gældende dansk lovgivning, herunder hvilke dele af direktivet, der kræver lovændringer, og hvilke dele parterne evt. kan implementere gennem overenskomsterne. Regeringen vil i den forbindelse se på, hvordan øremærkningen generelt kan tænkes sammen med barselslovens orlovsregler, så man understøtter en ligelig fordeling af orloven. Ligestillingsministeren vil i samarbejde med organisationerne på arbejdsmarkedet videreudvikle kampagnen "Aktion Fars Orlov", så kulturen på arbejdspladser fremmer fædres orlov.

Lovforslag om ændring af ligestillingsloven (Digital post til begge forældre om fælles barn): Ligestillingsministeren forventer at fremsætte et lovforslag, der skal sikre, at offentlige myndigheder, når de sender digital post om et barns forhold, der er rettet mod begge forældre, sender til begge forældremyndighedsindehavere. Det skal bidrage til øget ligestilling mellem forældre, og at de i højere grad har mulighed for et ligeværdigt samarbejde om et fælles barn.

Nyt indberetningssystem for ligestillingsredegørelser: Staten, kommuner og regioner skal i 2020 indberette ligestillingsredegørelser efter et nyt, forenklet koncept, der blandt andet sætter fokus på øget brug af kønsopdelte data. Indberetningen vil desuden indeholde et tema, der sætter fokus på kommunernes indsats for at få flygtninge- og indvandrerkvinder i beskæftigelse.

Fokus på kvinders karrierer på forsvarsområdet: Forsvarsministeriets Personalestyrelse arbejder med kompetenceudvikling og monitorering af kønsfordelingen blandt ansatte. Forsvarets værn og kommandoer sætter fokus på at imødegå kønskrænkende adfærd generelt og at højne rekruttering og fastholdelse af kvinder, bl.a. ved mentorordninger for fastansatte og værnepligtige kvinder, udvikling af rollemodeller samt synlighed om brug af orlovs- og frihedsmuligheder. Beredskabsstyrelsen igangsætter afgangssamtaler med værnepligtige kvinder, der slutter værnepligtsperioden før tid, ligesom det er gjort i Forsvaret i en årrække.

HPV "catch-up"-program for drenge og unge mænd: I 2019 trådte et tilbud om HPV-vaccination til drenge i kraft, som omfatter drenge fyldt 12 år den 1. juli 2019 eller senere. Med finansloven for 2020 er der afsat 24 mio. kr. i 2020 og 12 mio. kr. i 2021, til at endnu flere drenge og unge mænd får HPV-vaccination. I 2020 og 2021 skal vaccinen dermed også tilbydes drenge, der er født i 2006 og 1. halvdel af 2007, samt unge mænd i alderen 18-25 år, der har sex med mænd, og som er i særlig risiko for at udvikle analkræft.

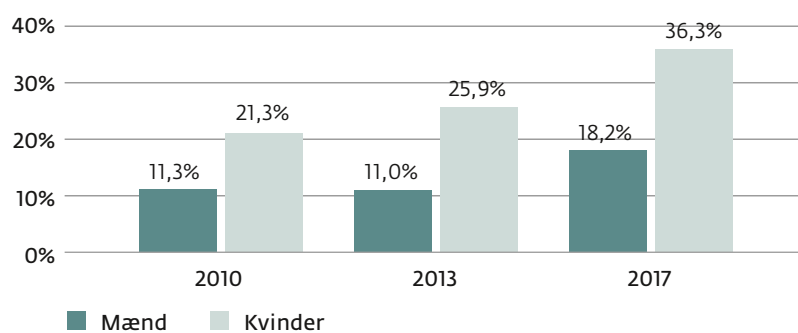
Sundhedsfremmepuljen 2020: Sundhedsministeriet har udmøntet en pulje til private landsdækkende non-profit foreninger og organisationer til konkrete indsatser og aktiviteter. En række af projekterne har en kønsvinkel, bl.a. information om abort, særligt tilbud vedr. HIV og syfilis til udsatte kvinder, cykelhold målrettet mænd, opkvalificering af kommuner ift. at målrette tilbud til mænd, Rigshospitalets overvågning af sædkvalitet hos unge danske mænd mv.

Indsats for særligt sårbare gravide: Der blev med satspuljeaftalen på sundhedsområdet for 2019-2022 afsat midler til en indsats målrettet sårbare gravide. På baggrund af en undersøgelse af årsagerne til og omfanget af kvinder, som skjuler deres graviditet i Danmark, samt muligheden for anonyme fødsler, er der afsat 1 mio. kr. til en målrettet forebyggelses- og informationsindsats, som skal varetages af Mødrehjælpen.

NØGLETAL:

Udviklingen i unge kvinder og mænd som ofte føler sig stressede eller nervøse

Kilde: Sundhedsstyrelsen (2018)
Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017

Frihed og lige rettigheder for alle

Retten til at bestemme over eget liv og egen krop er en grundlæggende menneskerettighed. Ingen bør opleve at få sin frihed begrænset og sine rettigheder indskrænket. Det gælder uanset, om der er tale om fysisk eller psykisk vold, seksuelle krænkelser og voldtægt eller menneskehandel. Den enkeltes frihed skal heller ikke begrænses af negativ social kontrol, forældede æresbegreber eller religiøse retsopfattelser. Alle mennesker har ret til tryghed og frihed til at leve deres liv og træffe egne valg – uanset køn.

Styrke unges ligestilling

Selvom unge i Danmark nyder en høj grad af frihed, er der stadig flere unge, der har det svært, og som føler sig stressede. Valgene og mulighederne for den enkelte unge er mange. Det giver både frihed, men det kan også skabe et pres og en frygt for at vælge forkert. Den digitale udvikling giver mange nye muligheder, men skaber også nye udfordringer.

De sociale medier påvirker piger og drenge, kvinder og mænd, forskelligt, og de bruger de digitale medier på forskellige måder. Langt flere piger end drenge tænker fx på venner og bekendtes reaktioner, når de deler noget på de sociale medier. Og flere piger end drenge fortryder billeder, de har delt. Over tre gange så mange unge kvinder som unge mænd har mindst én gang oplevet at få delt et nøgenbillede uden deres tilladelse. En stigende andel af unge oplever, at de har et dårligt mentalt helbred og er stressede. Det gælder særligt for de unge kvinder. Omkring dobbelt så mange unge kvinder som mænd er utilfredse med deres udseende, og langt flere unge kvinder end mænd synes, de er for tykke.

Det er vigtigt at forstå de udfordringer, unge møder i hverdagen, og de ligestillingsproblematikker, der fylder i ungdomslivet. Der er også behov for fortsat at bekæmpe digitale krænkelser, arbejde for klarere spilleregler på de sociale medier og styrke den digitale dannelse.

Fakta

- 11 pct. af piger og 6 pct. af drenge på de gymnasiale uddannelser føler sig ofte eller meget ofte ensomme.
- 8 pct. af piger på de gymnasiale uddannelser har været kede af det næsten dagligt inden for de seneste 6 måneder, mens det er 3 pct. af drenge.
- 39 pct. af piger på de gymnasiale uddannelser tænker i høj eller meget høj grad på venner og bekendtes reaktioner, når de deler noget på de sociale medier, mens det er 23 pct. af drenge.
- 40,5 pct. af kvinder mellem 16-24 år har svaret, at de oplever et højt niveau af stress, mens det er 23,4 pct. af unge mænd.
- 19 pct. af piger og 9 pct. af drenge i alderen 15-19 år synes, at det er stressende at følge med på de sociale medier.
- 39 pct. af piger og 26 pct. af drenge under 15 år har oplevet, at nogen har skrevet grimme ting til dem i en privat besked.
- 18 pct. af 15-24 årige kvinder er utilfredse eller særdeles utilfredse med deres udseende, mens det gælder 9 pct. af de unge mænd.
- Andelen af 19-årige piger, der synes, at deres krop er for tyk eller alt for tyk, er siden 2009 steget fra 41 pct. til 49 pct. i 2017. Blandt drengene er det steget fra 20 pct. i 2009 til 22 pct. i 2017.

Statens Institut for Folkesundhed (2019) *Sundhed og trivsel på de gymnasiale uddannelser*, Sundhedsstyrelsen (2018) *Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017*, Undervisningsministeriet (2018) *Styrkelse af dataetik og IT-sikkerhed på undervisningsområdet*, Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen og Graugaard (2019) *Sex i Danmark – Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018*, VIVE (2018) *Børn og unge i Danmark – Velfærd og trivsel 2018*.

Fremme ligestilling blandt indvandrere og flygtninge

Ligestilling er en grundlæggende frihedsrettighed i Danmark, som alle skal nyde godt af. Det gælder, uanset om man er ny i landet eller har været her længere tid og uanset ens baggrund, kultur, traditioner og religion. Det handler både om, at alle skal bidrage på arbejdsmarkedet, så rettigheder og pligter følges ad. Men det handler også om at dele grundlæggende danske værdier om frihed, ligeværd og ligestilling mellem kønnene.

De seneste ti år er der sket en markant stigning i andelen af særligt indvandrerkvinder, som får enten en erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse. Alligevel er der fortsat markant færre indvandrerkvinder end -mænd i beskæftigelse. For mange indvandrer- og flygtningekvinder oplever stadig, at de ikke frit kan bestemme over eget liv og egen krop. Hver femte minoritetsetniske mand mener, at mænd skal have det sidste ord i hjemmet, og mere end hver sytten synes, at en kvinde, der går udfordrende klædt, selv er skyld i et seksuelt overgreb. Samtidig er der kvinder, der holdes i ægteskab mod deres vilje, fordi deres ret til skilsmisse ikke anerkendes af den tidligere ægte mand, familien eller nærmiljøet.

Mange minoritetsetniske kvinder siger fra og tager kampen. Regeringen vil støtte op om deres frihedskamp. Det kræver en indsats, der bredt har fokus på arbejdsmarkedet, inddragelse af civilsamfundet og støtte til de kvinder, der tager opgøret samt fokus på de familiestrukturer, som nogle gange står i vejen for den enkeltes valg i livet.

Bekæmpe menneskehandel

Menneskehandel er i strid med helt grundlæggende menneskerettigheder om den enkeltes ret til at bestemme over egen krop og eget liv. Det er en grov udnyttelse af mennesker i en svag og sårbar situation. Handel med mennesker er et globalt problem, der går på tværs af landegrænser og finder sted inden for mange forskellige områder fra prostitution, til tvangsarbejde og menneskehandel til kriminalitet.

I 2018 udgjorde handlede til tvangsarbejde den største gruppe af ofre for menneskehandel. Ud over menneskehandel til tvangsarbejde, hvor ofre typisk er mænd, er mange af ofre kvinder, som handles til prostitution. Det er fortsat den største gruppe af ofre set over tid, ligesom det igen i 2019 er denne gruppe, der er størst.

Der er behov for en fortsat tæt og koordineret indsats mellem de forskellige myndigheder, og for at alle relevante aktører har viden om tegn og indikatorer på menneskehandel.

Fakta

- 58 pct. af mænd med ikke-vestlig oprindelse er i beskæftigelse mod 50 pct. af kvinderne.
- 67 pct. af kvindelige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens det gælder 49 pct. af mændene.
- 20 pct. af de minoritetsetniske mænd er helt eller overvejende enige i, at manden bør have det sidste ord, når det gælder beslutninger i hjemmet, mens det gælder 12 pct. af de minoritetsetniske kvinder, 5 pct. af majoritetsmænd og 0 pct. af kvinderne.
- 17 pct. af minoritetsetniske mænd og 14 pct. af kvinderne er helt eller overvejende enige i, at kvinder, der går udfordrende klædt, selv er skyld i, hvis de udsættes for seksuelle overgreb. Det gælder for 5 pct. af de majoritetsetniske mænd og kvinder.
- 9 pct. af minoritetsetniske mænd og 11 pct. af de minoritetsetniske kvinder har inden for det seneste år følt sig presset til at kontrollere andre familiemedlemmer, mens det gælder hhv. 7 og 6 pct. af majoritetsetniske mænd og kvinder.
- 74 pct. af de minoritetsetniske mænd og 84 pct. af kvinderne er helt enige i, at kvinder bør have samme ret til at blive skilt som mænd, mens det gælder 92 pct. af majoritetsetniske mænd og 96 pct. af kvinderne.

Udlændinge- og Integrationsministeriet (2019) *Udlændingedatabasen i Danmarks Statistik, IMLON01A (pr. 2. kvartal 2019)*, IMUDD041, Als Research (2019) *Maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling – særligt blandt minoritetsetniske mænd.*

Fakta

- I 2019 blev 64 personer vurderet handlet af de danske myndigheder. 41 af dem var kvinder, 22 var mænd og én var transkønnet.
- Størstedelen af ofre kom i 2019 fra Nigeria, Thailand og Rumænien.
- 38 personer blev i 2019 handlet til seksuel udnyttelse. Heraf var 36 kvinder (én mindreårig), én transkønnet og én mand (mindreårig).
- 17 personer blev i 2019 handlet til tvangsarbejde. Heraf var 15 mænd (én mindreårig) og to kvinder.
- 5 personer blev handlet til strafbare handlinger. Heraf var alle mænd (tre mindreårige).
- Antallet af vurderede ofre for menneskehandel var 121 personer i 2016, 98 personer i 2017 og 97 personer i 2018.

Socialstyrelsen (2020) *Statistik for Center mod Menneskehandel 2016-2019.*

Bekæmpe vold i nære relationer, voldtægt, seksuel chikane og digitale krænkelser

Vold, voldtægt, overgreb og chikane er uacceptabelt, uanset om det rammer kvinder eller mænd, unge eller ældre. Vold og krænkelser hører ikke hjemme i et samfund som det danske, der bygger på respekt, tryghed og ligestilling.

Dobbelt så mange kvinder som mænd udsættes for fysisk partnervold, og tre gange så mange kvinder som mænd udsættes for psykisk partnervold. Kvinder udgør desuden mere end fire ud fem ofre for partnerdrab, og over halvdelen af alle mord på kvinder begås af deres partner. Kvinder udsættes også langt oftere for seksuel chikane og for voldtægt og voldtægtsforsøg. Online krænkelser og chikane er hverdag både i den offentlige debat og på sociale medier, og der findes internetfællesskaber med meget kvindehadsk indhold. Det kan få alvorlige konsekvenser for især pigers og kvinders trivsel og for deres deltagelse i den demokratiske debat online.

Der er behov for at fortsætte indsatsen mod psykisk og fysisk vold, at styrke lovgivningen om voldtægt og at skærpe indsatsen mod seksuel chikane og digitale krænkelser.

Fakta

- Inden for en etårig periode har 1,6 pct. af kvinder og 0,8 pct. af mænd været udsat for fysisk partnervold, og 3,9 pct. af kvinder og 1,2 pct. af mænd været udsat for psykisk partnervold.
- 2,8 pct. af kvinder og 0,6 pct. af mænd har været udsat for et seksuelt overgreb inden for en etårig periode. Det skønnes desuden, at 1 pct. af kvinder, svarende til 24.000, har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg inden for en etårig periode.
- 300 kvinder og 79 mænd blev dræbt af deres partner i perioden 1992-2016 i Danmark. Det svarer til, at 56 pct. af alle drab på kvinder i perioden blev begået af deres partner.
- 3 pct. af mænd og 12 pct. af kvinder har været i et voldeligt parforhold.
- 2 pct. af mænd og 12 pct. af kvinder har mindst én gang oplevet et seksuelt overgreb.
- 20 pct. af kvinder og 6 pct. af mænd har mindst én gang oplevet seksuel chikane på deres arbejdsplads.
- 5,1 pct. af unge kvinder mellem 15-19 år og 1,6 pct. unge mænd har mindst en gang fået delt et nøgenbillede på de sociale medier uden deres tilladelse.
- For 58 pct. af kvinder kan tonen i en debat afholde dem fra at deltage, mens det gælder for 37 pct. af mændene.

Statens Institut for Folkesundhed (2018) *Vold og seksuelle krænkelser*, VIVE (2018) *Psykisk partnervold – En kvantitativ kortlægning*, Thomsen, Leth, Hougen, Villesen & Brink (2019) *Homicide in Denmark 1992–2016*, Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen og Graugaard (2019) *Sex i Danmark – Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017–2018*, Institut for Menneskerettigheder (2017) *Hadefulde ytringer i den offentlige online debat*.

NØGLETAL:

Antal anmeldelser for voldtægt

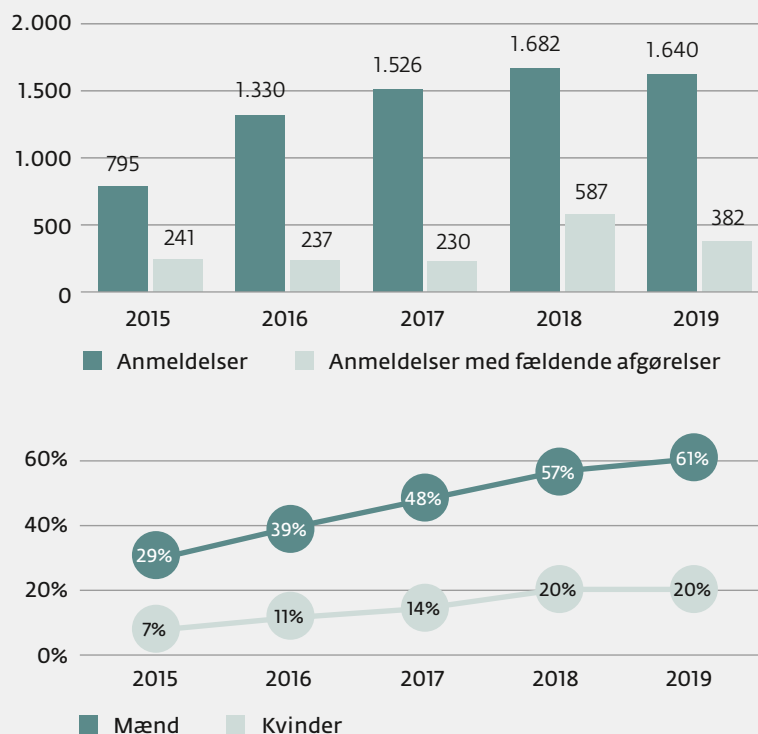
Anm.: Voldtægter anmeldt i ét år er ikke nødvendigvis afgjort i samme år. Dynamiske tal, som vil kunne ændre sig pba. efterregistreringer.

Kilde: Justitsministeriet pba. tal fra politiets sagsstyringssystem (POLCAS) (pr. januar 2020)

Andelen af 21-64-årige flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i lønmodtagerbeskæftigelse efter 3 år i Danmark

Anm.: Inkluderer personer i støttet og ustøttet beskæftigelse. Inkluderer ikke selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller. Tallene for seneste kvartal er foreløbige.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets udlændingedatabase i Danmarks Statistik, IMLON02A (2019) (pr. 3. kvartal 2015-2019)

INDSATSER:

Ungepanel: Ligestillingsministeren har i januar 2020 nedsat et ungepanel, der skal diskutere ligestillingsudfordringer i ungdomslivet. Formålet er at få input til, hvilke problemstillinger og udfordringer de unge oplever som mest relevante for dem samt drøfte generelle ligestillingsudfordringer. Ungepanelet skal endvidere bidrage til at engagere unge i ligestillingsdebatten, og repræsentanter fra ungepanelet vil skulle indgå i internationale markeringer af Beijing +25. Ungepanelet løber indtil marts 2021.

Kampagne om digitale krænkelser: Ligestillingsministeren har lanceret en kampagne om digitale krænkelser, og hvad der er ulovligt på nettet, der løber primo 2020. Materialet har fokus på, hvad der er ulovligt online ifm. billeddeling, trusler, hacking, pornografisk billedmanipulation, falske datingprofiler og digitalt blotteri. Materialet er primært målrettet unge på ungdomsuddannelserne.

Undersøgelse af internetfællesskaber, der radikalisere unge mænd: Ligestillingsministeren gennemfører en nordisk undersøgelse af de internetfora, der går under betegnelsen "the manosphere", hvori unge mænd samles om modstand mod bl.a. ligestilling, kvinder og minoriteters rettigheder, og hvori de radikaliseres og mobiliseres til online hatespeech, seksuelle krænkelser, politisk ekstremisme og vold. Undersøgelsen følges bl.a. op af en konference til relevante fagpersoner.

Digital dannelse: Der er behov for at overveje særlige tiltag i forhold til børn og unges færden på nettet, herunder på de sociale medier. Særligt piger er en udsat gruppe i forhold til mistrivsel og stress relateret til brug af sociale medier. Regeringen ønsker derfor at styrke børn og unges digitale liv og dannelse, herunder begrænse børn og unges eksponering for skadeligt indhold. Spørgsmålet om reguleringen og ansvar i forhold til sociale medier rejser endvidere en række principielle spørgsmål, herunder i forhold til ytrings- og informationsfriheden. Derfor vil regeringen se på, hvilke muligheder der er, og om der er behov for at regulere området.

Styrket indsats om ligestilling, rettigheder og negativ social kontrol: Kampagnen "Ret til ligestilling", der er målrettet minoritetsetniske mænd, kvinder og unge, styrkes med et nyt fokus på religiøse vielser. Derudover fortsætter Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) med at afholde opkvalificeringskurser for kommunalt ansatte om udfordringerne med religiøse vielser og fastholdelse i voldelige forhold. Styrelsen vil også mobilisere unge mænd fra udsatte boligområder, der skal bidrage til at forebygge negativ social kontrol gennem ung-til-ung dialog. Regeringen vil desuden se på, hvordan man generelt kan styrke arbejdet med at forebygge negativ social kontrol i etniske minoritetsmiljøer.

CASES:

SEX! Køn og krop - undervisningsforløb på Nationalmuseet

Nationalmuseet tilbyder undervisningsforløb om synet på sex og seksualitet gennem de seneste 300 år. Eleverne taler om forbud, lyst, skam og fortællinger. Om homoseksualitet, fri abort, kønssygdomme, ægteskab og kærlighed. De får et historisk indblik i normer omkring seksualitet og køn fra 1700-tallet til i dag. Derudover skal eleverne perspektivere nutidens syn på køn, krop og seksualitet i historisk kontekst. Dette sker bl.a. ved, at de arbejder selvstændigt med dilemmaer inden for emner som graviditet, homoseksualitet og seksualundervisning i det 20. århundrede.

Bydelsmødre som brobyggere for sårbare etniske minoritetskvinder

De frivillige bydelsmødre uddannes til at arbejde lokalt med at opsøge og give "hjælp til selvhjælp" til isolerede kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Indsatsen skal styrke kvindernes selvtillid, styrke deres oplevelse af tilknytning til Danmark, gøre dem aktive og deltagende i samfundet og styrke deres rolle i familien. Det er primært en "peer-to-peer" tilgang, hvor kvinder med etnisk minoritetsbaggrund hjælper andre kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Der er i dag ca. 800 aktive Bydelsmødre i Danmark og knap 50 Bydelsmødre-grupper fordelt over hele landet. Grupperne er samlet under Bydelsmødrenes Landsorganisation, der er en privat organisation under Fonden for Socialt Ansvar. Bydelsmødrene fik Kronprinsparrets Sociale Pris i 2019, "fordi de hver dag er med til at løfte og styrke minoritetskvinder og fordi den måde, de griber udfordringer an på, både er vellykket og nytænkende," (H.K.H. Kronprinsessen).

RÆK UD – Det Kriminalpræventive Råds kampagne mod psykisk vold

Som en del af den nationale handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer gennemførte Det Kriminalpræventive Råd i 2019 kampagnen RÆK UD. Kampagnen tog sit afsæt i den nye bestemmelse om psykisk vold i straffeloven og havde til formål at forebygge psykisk partnervold ved at oplyse om, hvad psykisk vold er, hvilke konsekvenser det har, og hvor udsatte og udøvere kan få hjælp. Kampagnen bestod blandt andet af en dokumentarserie i 10 afsnit på TV 2 ECHO, hvor udøvere og ofre for psykisk vold og deres pårørende fortalte om deres oplevelser. Kampagneelementer blev desuden udbredt på sociale medier samt i pressen.

Styrket indsats for at minoritetsetniske unge og kvinder bliver en del af fællesskabet: Med finansloven for 2020 er der afsat 2 mio. kr. i 2020 til at styrke Mino Danmarks indsats for, at flere minoritetsetniske unge bliver engagerede i den demokratiske dialog og stifter bekendtskab med Danmarks frihedsværdier. Derudover er der afsat 2 mio. kr. i 2020 til KVINFO's mentorindsats for etniske minoritetskvinde, der skal bidrage til fx at afklare, forberede og tilknytte kvinderne til arbejdsmarkedet. I udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023 er bevillingen til KVINFO's mentorindsats forlænget med 2 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022.

Understøttelse af arbejdet med de obligatoriske læringstilbud: 1-årige børn i udsatte boligområder skal optages i et 25-timers obligatorisk læringstilbud, hvis de ikke er indskrevet i dagpleje/daginstitution, bl.a. for at introducere dem til det danske sprog og traditioner samt demokratiske normer og værdier – herunder ligestilling mellem kønnene. Til at understøtte kommunernes og personalets arbejde tilbydes der fra 2020 og frem vejledning fra praksiskonsulenter.

Fokus på integration og dansk værdihistorie: Nationalmuseet udbyder materiale for sprogskoler og faget dansk som andetsprog om vejen til de demokratiske velfærdssamfund med særligt fokus på rettigheder som stemmeret. Nationalmuseet arrangerer desuden fem arrangementer med titlen: "Søndagssystemer – Verden i Værkstedet". Arrangementerne er et nyt formidlingsformat, der skal styrke indvandrerkvinders integration ved at give dem indsigt i det danske samfund, styrke deres netværk og give dem en oplevelse af empowerment.

Bekæmpelse af menneskehandel: Den nuværende handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel dækker perioden 2019-2021. Der vil i 2020 være fokus på at udvikle indsatsen i forhold til menneskehandel til tvangsarbejde. Under Danmarks formandskab for Østersørådet gennemføres fx et projekt, som bl.a. skal belyse karakteren af tvangsarbejde og udfordringerne i forhold til retsforfølgelse. Der igangsættes desuden en evaluering af hele indsatsen mod menneskehandel, som skal danne grundlag for udviklingen af den fremtidige indsats efter handlingsplanens udløb. Center mod Menneskehandel afholder i 2020 en årskonference og lancerer centrets nye årsrapport. Derudover er der på finansloven 2020 afsat i alt 3,5 mio. kr. i driftstilskud til AmiAmi til opfølgende arbejde over for potentielle ofre for menneskehandel i Region Syddanmark i perioden 2020-2022.

Voldsom Kærlighed: Som en del af handlingsplanen til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer er der igangsat et tilbud til rådgivning og netværksgrupper til unge kvinder og mænd, som er udsat for kærestevold eller er i usunde kæresterektioner, som varetages af Dialog mod Vold, Sex & Samfund og Headspace. Tilbuddet skal modvirke konsekvenserne af volden og gøre de unge i stand til at sige fra og sikre, at de ikke tager det med ind i voksenlivet. Projektet er finansieret af satspuljeaftalen 2019 og løber indtil 2023.

Styrket ambulante voldsrådgivning: Med finansloven for 2020 styrkes den ambulante rådgivning til voldsudsatte og voldsudøvere i nære relationer med i alt 48 mio. kr. Det sker gennem etableringen af en pulje til udbredelse af ambulante tilbud, ligesom der gives varig driftsstøtte til hhv. Mødrehjælpen's indsats "Ud af voldens skygge", Danners indsats "Sig det til nogen" samt Dialog Mod Volds ambulante behandlingstilbud. Endelig forlænges den nationale enhed Lev Uden Vold ind i 2021.

Undersøgelse om vold i nære relationer: Socialstyrelsen udarbejder "Undersøgelse om vold i nære relationer", som har til formål at indsamle og formidle viden om kvinder, mænd og børn, der er udsat for vold i nære relationer, og som modtager hjælp og støtte. Derudover skal undersøgelsen bidrage med ny viden om aktuelle og relevante temaer inden for området vold i nære relationer. Undersøgelsen påbegyndes i januar 2020 og udgives første gang i 2021.

Styrkede kvindekrisecentre: Med finansloven for 2020 er der afsat midler til at sikre, at kvinder, der henvender sig til et kvindekrisecenter, hurtigt skal kunne modtage den hjælp og rådgivning, de har brug for. Dels får kvinder, der får ophold på krisecenter, ret til ti timers psykologbehandling, og derudover oprettes flere pladser på krisecentre. Der er afsat 55 mio. kr. i 2020 og 75 mio. kr. årligt i 2021 og frem.

Screening af indsatser til voldsudsatte mænd og kvinder, som ikke tager ophold på kvindekrisecentre: Socialstyrelsen foretog i 2019 en screening af voldsudsatte kvinders og mænds støttebehov, sociale problemer og forebyggende, opsporende og støttende indsatser, som viser sig særligt gavnlige for målgrupperne. Der vil i 2020 blive fulgt op på screeningen og tages stilling til, om de identificerede indsatser skal indgå i en metodeudvikling.

En samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i straffeloven: Regeringen vil tage initiativ til at gennemføre en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i straffeloven, som bl.a. vil basere sig på Straffelovrådets anbefalinger. Straffelovrådet påbegyndte i sommeren 2019 arbejdet med at se på, hvordan en ny voldtægtsbestemmelse i straffeloven konkret kan udformes, og arbejdet forventes færdiggjort i starten af 2020. Et lovforslag om en ny voldtægtsbestemmelse forventes at kunne fremsættes derefter.

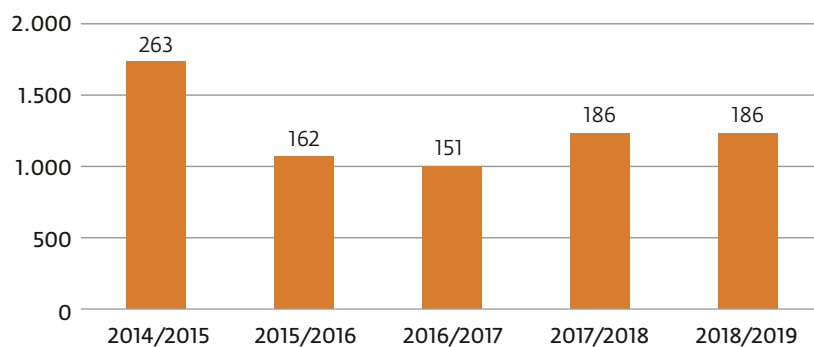
Afdækning, forebyggelse og håndtering af kønskrænkende adfærd: Forsvarsministeriet har igangsat et større afdækningsarbejde vedr. omfang og karakter af kønskrænkende adfærd. Undersøgelsen vil danne grundlag for en målrettet indsats i 2020. Indsatsen vil have fokus på at forebygge og håndtere krænkende adfærd og indeholder en række underliggende initiativer samt informations- og undervisningsmaterialer til hele ministerområdet. Forsvaret iværksætter endvidere en samlet indsats, hvor fokus vil være på at skabe gode arbejdsbetingelser for alle og styrke indsatsen for at forebygge krænkende adfærd, samt styrke mangfoldighed og inklusion i Forsvaret. Derudover vil Beredskabsstyrelsen i 2020 implementere undervisning om håndtering og forebyggelse af krænkende adfærd på værnepligts-, talsmands- og sergentuddannelserne.

NØGLETAL:

Tildeling af nyt personnummer i sag om juridisk kønsskifte

Kilde: Opgørelse fra Social- og Indenrigsministeriets CPR-kontor (2019)

Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer

I Danmark skal alle have samme rettigheder og muligheder for at leve det liv, de ønsker, uanset køn, seksuel orientering og kønsidentitet. Alle skal behandles ligeværdigt og kunne være trygge ved at være, som de er. Men der er stadig lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede (LGBTI-personer), som oplever begrænsninger i deres muligheder for at deltage frit i fællesskabet, og som udsættes for fordomme, homo- og transfobi. Udgangspunktet for regeringens arbejde er handlingsplanen for tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer 2018-2021.

Fremme af rettigheder

Danmark ligger blandt de lande i Europa, der er kommet længst med at fremme LGBTI-personers rettigheder. Men internationale opgørelser viser, at der fortsat er områder, hvor rettighederne kan styrkes. Alt for mange personer udsættes årligt for vold, hadforbrydelser og chikane på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, og kun lidt over en tredjedel af ofrene for hadforbrydelser anmelder volden til politiet.

Der er stadig LGBT-personer i Danmark, som har følt sig diskrimineret eller chikaneret på baggrund af deres seksuelle orientering på deres nuværende arbejdsplads. Der skal være plads til forskellighed både i arbejdslivet og familielivet. Familieformerne i Danmark har ændret sig de seneste år. Antallet af regnbuefamilier er fordoblet på 10 år, og flere børn lever i regnbuefamilier end tidligere. Både internationalt og i Danmark er der en stigende erkendelse af, at ikke alle har en kønsidentitet, der svarer til deres fødselskøn.

Der er behov for at se på, om der er områder, hvor der skal ny lovgivning til, eller hvor den eksisterende lovgivning skal styrkes, så LGBTI-personer i Danmark har lige muligheder og rettigheder i samfundet.

Fakta

- Mellem 1.600 og 2.700 personer udsættes årligt for vold motiveret af homo- eller transfobi.
- 41 pct. af ofre for hadforbrydelser motiveret af homo- eller transfobi anmelder volden til politiet.
- 8 pct. af LGBT-personer i Danmark har følt sig diskrimineret eller chikaneret pba. deres seksuelle orientering på deres nuværende arbejdsplads.
- Antallet af regnbuefamilier er fordoblet de sidste 10 år, og i 2019 var der 1.465 danske familier, hvor enten to kvinder eller to mænd bor sammen med hjemmeboende børn.
- Den typiske regnbuefamilie er blevet større. I dag har 46 pct. af regnbuefamilierne to hjemmeboende børn, mens det for 10 år siden kun var 35 pct.
- 75 pct. af danskerne synes, at transpersoner skal kunne ændre deres officielle dokumenter, så de stemmer overens med deres kønsidentitet.
- Antallet af personer under 18 år, der er henvist til udredning vedr. kønsidentitetsforhold, er steget fra 97 i 2016 til 134 i 2019.
- Siden 2016 og frem til ultimo september 2019 er der blevet henvist i alt 166 personer under 18 år til kønsmodificerende hormonbehandling (stophormoner og/eller krydshormoner).

Pedersen, Kyvsgaard & Balvig (2020) *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet – Offerundersøgelserne 2005-2018*, Als Research (2019) *LGBT-personers trivsel på arbejdsmarkedet*, Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen og Graugaard (2019) *Sex i Danmark: Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018*, Danmarks Statistik (2019) *Regnbuefamilien er blevet større*, Eurobarometer (2019) *Eurobarometer on Discrimination 2019: The social acceptance of LGBTI people in the EU*, Sundhedsstyrelsens CPR-kontors opgørelse (2019).

Frihed til forskellighed på arbejdsmarkedet og i idræt

Selvom Danmark generelt er præget af stor åbenhed og frisind, er der fortsat udfordringer blandt andet på arbejdspladsen og i idrætten. Hver fjerde LGBT-person oplever ikke at kunne være fuldt ud åben om egen seksuelle orientering på sin arbejdsplads, ligesom internationale undersøgelser peger på, at der også er udfordringer med homo- og transfobi i idrætten.

Det kan have store konsekvenser for den enkelte og føre til mistrivsel, stress og depression. Generelt trives LGBT-personer dårligere end den øvrige befolkning, og selvmordstanker og selvmordsforsøg er markant mere udbredt end i den øvrige befolkning. Særligt transkønnede er en udsat gruppe med dårligere psykisk og fysisk helbred i forhold til øvrige LGBT-personer.

Der er behov for at fremme åbenhed og inklusion og nedbryde tabuer, så alle kan leve trygt og være åbne om, hvem de er, hvis de ønsker det, og så der er lige muligheder for at være en del af fællesskabet både på arbejdspladsen og i fx idrætsklubberne.

Bekæmpe fordomme og homo- og transfobi

Selvom det danske samfund bygger på frisind, oplever nogle LGBTI-personer stadig fordomme, homo- og transfobi. Hver femte dansker mener fx ikke, at det er moralsk acceptabelt, at to mænd har sex. Blandt ikke-vestlige mænd mener halvdelen, at homoseksualitet ikke bør være accepteret i samfundet, og blandt de mest religiøse muslimske mænd er langt størstedelen enige i, at homoseksualitet ikke bør accepteres.

Derudover er der fortsat en mindre del af danskerne, der ikke mener, at undervisning og materiale i skolen bør inkludere information om seksuel orientering, og næsten en femtedel mener ikke, at information om transpersoner og interkønnede bør inkluderes.

Der er fortsat behov for større viden om de stigma og udfordringer, som LGBTI-personer oplever i deres hverdag, og for at bekæmpe homo- og transfobi i alle dele af vores samfund, så alle behandles ligeværdigt i samfundet og får mulighed for at leve det liv, de ønsker.

Fakta

- 27 pct. af LGBT-personer føler, at de i nogen eller ringe grad eller slet ikke kan være åbne om deres seksuelle orientering på deres arbejdsplads.
- 21 pct. af transpersoner er i højrisikogruppen for mistrivsel i form af depression og stress, mens det gælder 14 pct. af biseksuelle, 11 pct. af lesbiske og 5 pct. af bøsser.
- 19 pct. af danske LGBT-personer har inden for det seneste år oplevet negativ attitude eller nedsættende kommentarer om LGBTI-personer på deres arbejdsplads.
- 58 pct. af biseksuelle mænd og 25 pct. af biseksuelle kvinder føler ikke, at de kan være så åbne, som de ønsker. For homoseksuelle mænd og kvinder gælder det 7 pct.
- 44 pct. af homoseksuelle kvinder og 63 pct. af biseksuelle kvinder har på et tidspunkt haft selvmordstanker mod 25 pct. af heteroseksuelle kvinder. Billedet går igen for homo- og biseksuelle mænd og transpersoner.
- 73 pct. af de adspurgte i USA, Storbritannien, Australien, Canada, Irland og New Zealand mener ikke, at ungdomsskoleidræt er sikkert for homo- og biseksuelle. Kun 1 pct. mener, at homo- og biseksuelle er fuldkommen accepteret i sportskulturen, mens 46 pct. mener, at de ikke er accepteret overhovedet eller kun lidt.

Als Research (2019) *LGBT-personers trivsel på arbejdsmarkedet*, Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen & Graugaard (2019) *Sex i Danmark: Nøgletal fra projekt SEXUS 2017-2018*, Denison og Kitchen (2015) *Out on the fields*.

Fakta

- 21 pct. af danskerne mener, at det i ringe grad eller slet ikke er moralsk acceptabelt, at to mænd har sex. For to kvinder gælder det 16 pct.
- 15 pct. af danskerne synes ikke, at undervisning og materiale i skolen bør inkludere information om seksuel orientering. For information om transpersoner og interkønnede gælder det 18 pct. af danskerne.
- 17 pct. af danskerne er utilpasse ved at to mænd kysser eller holder i hånd på gaden, mens 13 pct. er utilpasse ved, at to kvinder gør det.
- 86 pct. af de mest religiøse muslimske mænd med ikke-vestlig baggrund er enige i, at homoseksualitet ikke bør være accepteret af samfundet. Det gælder for 52 pct. af de mest religiøse kristne mænd med ikke-vestlig baggrund og 5 pct. for de mest religiøse kristne mænd med dansk eller vestlig baggrund.
- Flere ældre homo- og biseksuelle i Danmark oplever socialt afsavn af relationer til ligesindede og/eller adgang til subkulturer.

Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen & Graugaard (2019) *Sex i Danmark: Nøgletal fra projekt SEXUS 2017-2018*, Eurobarometer (2019) *Eurobarometer on Discrimination 2019 – The social acceptance of LGBTI people in the EU*, Als Research (2019) *Supplerende analyser af religions betydning for maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling*, Matthiesen (2019) *Seksuel identitet sent i livet – Ældre homo- og biseksuelles sociale vilkår i Danmark*.

INDSATSER:

Lovgennemgang: I 2020 afsluttes en gennemgang af lovgivningen på tværs af områder, som en tværministeriel arbejdsgruppe gennemfører med henblik på at vurdere, om der eventuelt er behov for justering af eksisterende lovgivning eller ny lovgivning på området. Regeringen følger op på resultaterne af gennemgangen for at styrke lige muligheder og rettigheder på LGBTI-området.

Løft af LGBT+ Danmark: Regeringen har på finansloven løftet den landsdækkende organisation LGBT+ Danmark - Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner med 2,5 mio. kr. i 2020. Organisationen tilbyder rådgivning, støtte og netværk til gruppen.

Undersøgelse af interkønnedes levevilkår: Ligestillingsministeren igangsætter en kvalitativ undersøgelse, som skal give viden om levevilkår, livssituation, behov og udfordringer blandt interkønnede. Undersøgelsen skal være et supplement til den lægefaglige viden og tilbud til interkønnede og give viden om interkønnedes trivsel, udfordringer og fx adgang til information mv.

Mulighed for at mænd, der har sex med mænd (MSM) kan donere blod: I 2020 implementeres muligheden for, at mænd, der har haft sex med mænd, kan donere blod efter en karantæneperiode på 4 måneder. Bekendtgørelsen træder i kraft d. 22. januar og får virkning fra d. 22. marts 2020.

Fremme af åbenhed og inklusion af LGBTI-personer på arbejdsmarkedet: I samarbejde med arbejdsmarkedsorganisationer, virksomheder og LGBTI-organisationer udvikler og igangsætter ligestillingsministeren en række indsatser, der skal bidrage til at nedbryde tabuer og øge åbenhed og inklusion på arbejdsmarkedet rettet mod ledere, HR-afdelinger, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter. Der vil være fokus på at udbrede fakta, succesfulde praksisser og konkrete værktøjer. Indsatsen løber i 2020 og 2021.

Indarbejdelse af LGBTI-perspektiver i arbejdsmarkedsforskningen: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og Arbejdstilsynet (AT) arbejder med at udvikle spørgsmål om oplevelsen af diskrimination og chikane på grund af en LGBTI-identitet til brug for næste gennemførelse af surveyet "Arbejdsmiljø og Helbred" i 2020.

Iværksættelse af initiativer i udvalgte idrætsgrene: Kulturministeriet offentliggør en undersøgelse af LGBTI-personer i idrætsforeninger og omfanget af homo- og transfobi. Med afsæt i undersøgelsen og konklusionerne fra en arbejdsgruppe på området igangsætter Kulturministeriet i 2020 og 2021 en række initiativer, som skal forbedre LGBTI-personers

trivsel, tryghed og lige muligheder i de danske idrætsforeninger og samtidig bekæmpe homo- og transfobi.

Undersøgelse af udfordringer og stigma ift. at have en LGBTI-identitet: Ligestillingsministeren offentliggør en undersøgelse af udfordringer og stigma ved at have en LGBTI-identitet. Blandt andet undersøges erfaringer med åbenhed og at "springe ud", med særligt fokus på ydre og indre barrierer. Undersøgelsen skal bidrage til debat, dialog og refleksion over de udfordringer og stigma, der er forbundet med at have en LGBTI-identitet samt aftabuering af området.

Informationsmateriale til pleje- og aktivitetspersonale på ældreområdet: Sundhedsstyrelsen udarbejder i 2020-2021 informationsmateriale, der skal understøtte pleje- og aktivitetspersonale i mødet med ældre LGBTI-personer. Materialet skal øge LGBTI-personers sundhed og sikre dem en god og værdig alderdom med respekt for deres seksuelle orientering og kønsidentitet. Materialet skal understøtte en fordomsfri og tolerant dialog mellem pleje- og aktivitetspersonale og LGBTI-personer. Tidligere erfaringer og relevante aktører inddrages i udarbejdelsen af inspirationsmaterialet.

Informationsmateriale målrettet forældre til børn med variationer i køns karakteristika: Sundhedsstyrelsen udgiver en pjec til forældre til børn med variationer i køns karakteristika. Pjecen skal give forældrene overskuelig og let tilgængelig sundhedsfaglig information om deres barns tilstand og prognose samt beskrive de behandlingsmuligheder, valg og dilemmaer, man som barn og forældre skal tage stilling til. Derudover skal pjecen indeholde information om, hvor forældre og pårørende kan få yderligere oplysning og støtte.

Pilotprojekt om supplerende rådgivning af transkønnede: Sundhedsstyrelsen udmønter midler til et rådgivnings-tilbud til transkønnede, som skal sikre psykosocial støtte til voksne transpersoner under udrednings- og behandlingsforløbet. Rådgivningstilbuddet skal ikke være en parallel til det eksisterende behandlingstilbud i sundhedsvæsenet, men skal kunne give rum til refleksion og rådgivning ift. andre problemstillinger end de rent sundhedsfaglige. Rådgivnings-tilbuddet løber frem til 2021.

Øget informationsindsats i relation til transpersoner: Sundhedsstyrelsen udmønter midler til en øget informationsindsats særligt målrettet pårørende/forældre til transpersoner samt pædagoger og lærere. Formålet er at øge generel og grundlæggende viden om transpersoner, skabe dialog og åbenhed om transpersoner samt sikre gennemsigtighed i, hvor fx pårørende kan søge hjælp og rådgivning. Indsatsen løber frem til 2021.

CASES:

Ishockeykampe afbrydes ved homofobiske tilråb

Dansk Ishockey Union har besluttet, at dommeren skal afbryde en ishockeykamp, hvis der er organiserede, diskriminerende tilråb, og at det skal meddeles over højtaleranlægget, at klubben og ligaen ikke accepterer diskriminerende tilråb. Fortsætter tilråbene kan tilskuersektioner ryddes, holdene sendes midlertidigt ind i omklædningsrummene, og i sidste ende kan hjemmeholdet sanktioneres. Beslutningen blev truffet i kølvandet på, at Jon Lee-Olsen som den første danske, mandlige topatlet sprang ud som homoseksuel.

Ligestilling og rettigheder globalt

I år er det 25 år siden, at Beijing-handlingsplanen blev vedtaget, og den har siden været en løftestang for kvinder og pigers rettigheder. Der er sket store fremskridt, men flere steder i verden er der stilstand eller endda tilbageskridt. Der er fortsat brug for et stærkt dansk internationalt engagement for lige rettigheder og frie udfoldelsesmuligheder for kvinder og mænd, drenge og piger.

Aktiv indsats for kvinders rettigheder og ligestilling globalt

Danmark arbejder aktivt for at fremme kvinders og pigers ligestilling, lige muligheder og sikre deres seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder globalt. For kvinder og piger har fortsat i ringere grad end drenge og mænd adgang til uddannelse og jobs, har i lavere grad mulighed for at bestemme over egen krop og træffe beslutninger for deres seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder og er i højere grad udsat for kønsbaseret vold.

Den teknologiske udvikling og nye digitale løsninger er blevet et stadig vigtigere redskab til at fremme kvinders uddannelse, økonomiske situation og deltagelse i samfundet. Men det har også skabt nye udfordringer for den globale ligestilling blandt andet med stigningen i digitale krænkelser.

Danmark vil fortsat have en aktiv global indsats for at fremme kvinder og pigers rettigheder og ligestilling, der indeholder løsninger på nye ligestillingsudfordringer. Der er brug for en accelereret indsats for at skabe flere og hurtigere fremskridt og dermed bidrage til opfyldelsen af Verdensmål 5 om ligestilling mellem kønnene inden 2030.

Fakta

- I nogle regioner i verden går 48 pct. af pigerne ikke i skole. Dette er tilfældet på trods af andre fremskridt i adgangen til uddannelse.
- På verdensplan er det 12 pct. af gifte kvinder, der gerne vil begrænse eller forsinke en graviditet, men som ikke bruger prævention.
- 18 pct. af kvinder og piger, der er 15 år eller ældre, har været udsat for psykisk, seksuel eller fysisk vold fra en nuværende eller tidligere partner inden for de seneste 12 måneder.
- 1 af 5 kvinder på flugt i komplekse humanitære situationer bliver udsat for seksuel vold.
- 61 pct. af mødre-dødelighed finder sted i humanitære kriser og skrøbelige situationer.
- Globalt havde 58 pct. af mænd og 48 pct. af kvinder adgang til internettet i 2019.
- 1 af 7 kvinder bruger internettet i de mindst udviklede lande, mens det gælder for 1 af 5 af mændene.

UN Women (2018) *Infographic – Why gender equality matters to achieving all 17 SDGs*, UNFPA (2018) *Annual Report 2018*, Vu et al. (2014) *The Prevalence of Sexual Violence among Female Refugees in Complex Humanitarian Emergencies*, UNFPA (2015) *Maternal mortality in humanitarian crises and in fragile settings*, ITU (2019) *Bridging the gender divide*.

CASES:

Frisøruddannelsen får unge kvinder ud af prostitution

Tusindvis af unge kvinder i Kampalas slumområder er tvunget til at prostituere sig for at kunne brødføde sig selv og deres familie. PlanBørnefonden har igangsat et projekt, der skal hjælpe de unge piger ud af prostitutionen ved at uddanne dem til frisører og efterfølgende hjælpe dem med at finde arbejde i en salon eller starte deres egen. Projektet giver også de unge kvinder et socialt netværk bestående af personer i samme situation som dem selv.

Forbedret infrastruktur giver kvinder og handicappede bedre fremtidsmuligheder

Tusindvis af Rohingya-flygtninge bor under primitive forhold i flygtningelejren Cox Bazar i Bangladesh. Det giver særligt problemer for de kvinder og handicappede, der bor i lejren. Caritas har med støtte fra Udenrigsministeriet derfor igangsat et projekt, der bl.a. finansierer løn til lokale Rohingya-familier og giver hjælp til at forbedre og udbygge lejrens veje. Den forbedrede infrastruktur er målrettet kvinder og handicappede, der får bedre muligheder for at transportere sig til skoler, klinikker, nødhjælpsstationer og butikker.

Fremme rettigheder for LGBTI-personer internationalt

Mange lande anerkender fortsat ikke homoseksualitet eller LGBTI-personers rettigheder generelt, og flere lande giver fortsat fængselsstraf for sex mellem personer af samme køn. Diskrimination, forfølgelse og vold på grund af seksuel orientering og kønsidentitet er udbredt i bl.a. Mellemøsten og Afrika, men finder også sted fx i Rusland og flere østeuropæiske lande, hvor der fx er forbud mod organisationer, der arbejder for LGBTI-personers rettigheder, og hvor myndighederne slår hårdt ned på LGBTI-aktivister.

Frihed, tryghed og lighed er afgørende for alle mennesker, og LGBTI-personers rettigheder er grundlæggende menneskerettigheder. Derfor slår den danske udviklingspolitiske og humanitære strategi, "Verden 2030", også fast, at Danmark "vil arbejde for samfund, der ikke diskriminerer – heller ikke på baggrund af kønsidentitet eller seksuel orientering – og som følger det internationalt vedtagne regelsæt".

Danmark vil fortsætte sit internationale arbejde for at fremme retten til frihed og lighed uanset seksuel orientering og kønsidentitet, blandt andet i kraft af et styrket nordisk samarbejde på LGBTI-området.

Stærkt dansk engagement i det nordiske samarbejde

Norden deler et værdifællesskab i forhold til ønsket om at fremme ligestilling mellem kønnene og lige rettigheder og muligheder for LGBTI-personer. De nordiske lande er kommet langt med lovgivning og politiske indsatser, men der er fortsat behov for at fremme, at nordiske kvinder og mænd, piger og drenge, har samme forudsætninger og reelt lige muligheder i livet.

De nordiske lande har gennem de sidste 50 år indført familievenlige politikker og investeret i børnepasning, hvilket har styrket kvinders muligheder på arbejdsmarkedet og bidraget til velstanden i landene. De nordiske lande deler også mange af de samme ligestillingsudfordringer. Der er fortsat behov for at fremme ligeløn og kvinder i ledelse samt bekæmpe vold og seksuelle krænkelser både i nære relationer, i arbejdslivet og på internettet.

I 2020 har Danmark formandskabet for Nordisk Ministerråd, og der vil være fokus på markeringen af 25-året for FN's Beijing-handlingsplan, bekæmpelse af vold og seksuelle krænkelser, involvering af mænd i indsatsen for at fremme ligestilling samt tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer.

Fakta

- 1 seks lande straffes sex mellem personer af samme køn med døden.
- 31 lande pålægger op til 8 års fængselsstraf for sex mellem personer af samme køn, mens 26 lande har endnu hårdere fængselsstraffe på mellem 10 år og livstid.
- Mindst 32 lande har begrænset ytringsfrihed på LGBT-området. Det gælder bl.a. love, der forbyder medier samt andet, der skal fremme homoseksuelle relationer.
- 41 lande har love, der begrænser mulighederne for at drive NGO'er, der arbejder med seksuelle minoriteters rettigheder – ofte med den forklaring, at det er amoralsk og ulovligt.

ILGA (2019) *State-sponsored homophobia*

Fakta

- Familievenlige politikker såsom dagtilbud, som er indført over de sidste 50 år, har øget deltagelsen på arbejdsmarkedet for kvinder i Norden – hvilket har øget væksten i BNP med 10-20 pct.
- 73,5 pct. af kvinder i Norden er i lønnet beskæftigelse, mens gennemsnittet for kvinder i EU er 67,7 pct.
- Den samlede forskel på kvinder og mænds løn ligger på 14,3 pct. i de nordiske lande som helhed, mens forskellen i EU's 28 medlemslande som helhed ligger på 16 pct.
- I Norden investeres gennemsnitligt 3,1 pct. af BNP i familiedydelser og børnepasning, mens gennemsnittet for EU er 2,4 pct.
- Over 90 pct. af de ansatte i dagtilbud i de nordiske lande er kvinder.

Nordisk Ministerråd (2019) *The Nordic Gender Effect at Work: Nordic experiences on parental leave, childcare, flexible work arrangements, leadership and equal opportunities at work*

INDSATSER:

25-året for Beijing-handlingsplanen: I 2020 markeres 25-året for FN's Beijing Declaration og Platform for Action. Den globale markering ledes af UN Women, som står bag globale topmøder i Mexico og Frankrig under overskriften Generation Equality Forum. Ved topmødet i Paris vil Danmark, som led i formandskabet for Nordisk Ministerråd, afholde events med fokus på nordiske unges involvering i fremtidens ligestillingsindsats og de nye udfordringer, som ikke var med i Beijing-handlingsplanen. Danmark har bidraget med 10 mio. kr. til fejringen bl.a. for at sikre, at unge og civilsamfund er stærkt repræsenteret. Danmark vil endvidere arbejde på at sikre et stærkt link fra markeringen i 2019 af 25-året for vedtagelsen af Kairo-handlingsplanen under FN's befolkningskonference til 25-året for vedtagelsen af Beijing-handlingsplanen under Kvindekonferencen.

FN's Kvindekommissions samling: Årets samling i FN's Kvindekommission har Beijing+25 som overordnet tema. Samlingen vil være en formel markering af Beijing-handlingsplanen og dens 12 kritiske områder for kvinder og pigers ligestilling. Danmark vil på vegne af de nordiske lande være vært for en række events med bl.a. fokus på unges engagement i fremtidens ligestillingsindsats.

Kampagne og konference for unge om fremtidens ligestillingspolitik: I anledning af 25-året for vedtagelsen af FN's Beijing-handlingsplan gennemføres en kampagne, der inviterer nordiske unge til at bidrage med deres visioner for fremtidens ligestillingspolitik. Som led i kampagnen afholdes der en nordisk konference i samarbejde med UN Women i København.

Nordisk LGBTI-samarbejde: Norden deler værdifællesskab i forhold til ønsket om at fremme tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer. Derfor forankres LGBTI-området i 2020 under ligestillingssektoren i Nordisk Ministerråd, og det danske formandskab understøtter gennemførelsen af en undersøgelse af området på tværs af Norden.

Dansk engagement på den internationale LGBTI-dagsorden: Danmark er medlem af initiativerne Equal Rights Coalition (ERC) og Global Equality Fund, ligesom Danmark løbende har bilateral politisk dialog med relevante lande om LGBTI-personers rettigheder og muligheder. Gennem danske ambassader arbejdes der løbende med at øge civilsamfundets råderum også for LGBTI-organisationer, og Danmark støtter samarbejde med LGBTI-organisationer i bl.a. Østafrika og Mellemøsten.

Forskningsindsats om seksuelle krænkelser i arbejdslivet: Sammen med de øvrige nordiske lande igangsætter Danmark en forskningsindsats om seksuelle krænkelser i arbejdslivet i perioden 2019-2022. Undersøgelsen skal afdække omfanget af seksuel chikane på det nordiske arbejdsmarked, og belyse, hvorfor så relativt få tilfælde bliver anmeldt, når de nordiske lande i udgangspunktet har en effektiv lovgivning mod seksuel chikane.

Nordisk-baltisk samarbejde om inddragelse af mænd i ligestillingsarbejdet: For at styrke det nordisk-baltiske ligestillings-samarbejde og inddrage mænd og drenge i ligestillingsarbejdet afholder det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i samarbejde med Estland og Letland to internationale konferencer. I Riga afholdes en barbershop-konference med fokus på traditionelle kønsnormer, og i Tallinn afholdes en ICMEO-konference med fokus på mænds

omsorg for andre og omsorg for velfærd og bæredygtighed i samfundet.

Nordens Unge i Bæredygtige Fællesskaber: Regeringen igangsætter et tværministerielt dansk formandskabsprojekt for Nordisk Ministerråd under overskriften "Nordens Unge i Bæredygtige Fællesskaber". Projektet skal køre til 2023 og tager bl.a. afsæt i en fælles nordisk udfordring med at øge unge kvinder og mænds demokratiske deltagelse, kulturelle engagement og psykiske trivsel. Initiativet skal styrke de unges forudsætninger for demokratisk deltagelse uanset køn.

EU: Det europæiske ligestillingsinstitut EIGE fortsætter udviklingen af det europæiske ligestillingsindeks. Den nye kommission forventes at præsentere en ny strategi for ligestilling mellem kønnene. Regeringen følger nøje udviklingen vedr. direktivforslag om kønsfordelingen i de største europæiske virksomheders bestyrelser. De kroatiske og tyske formandskaber vil særligt sætte fokus på kvinders økonomiske uafhængighed.

Stærke multilaterale SRSR-indsatser: Danmark vil også i 2020 være med i front, både når det kommer til globalt for-talerarbejde og ved at støtte frontline-organisationer, som arbejder med piger og kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder. I 2019 gav Danmark 755 mio. kr. gennem multilaterale organisationer og internationale NGO'er til at fremme kvinder og pigers rettigheder og adgang til sundhedsydelse, særligt i Afrika. Derudover giver Danmark bilateralt bidrag til indsatser i en række lande, som fx Tanzania og Uganda, bl.a. gennem danske NGO'er som fx Sex & Samfund.

Ligestilling som tværgående prioritet i udviklings-samarbejdet: Ligestilling og kvinders rettigheder er hovedfokus i en lang række bilaterale programmer i Danmarks prioritetslande. Bl.a. i Bangladesh, Burkina Faso og Etiopien arbejdes der på at få voldsramte kvinder psykisk og økonomisk på fode igen, og der ydes støtte til kvindelige entreprenører og til piger og kvinders uddannelse inden for IT og teknologi. Danmark arbejder for, at alle humane aktører har fokus på kvinders rettigheder og giver støtte til pigers uddannelse i krisituationer gennem bl.a. Education Cannot Wait og UNICEF. Danmark er desuden et foregangsland, når det handler om at anvende digitale løsninger til at fremme kvinders muligheder i livet, hvor det er Danmarks ambition at mindske digitale kønskløfter globalt.

Dansk medlemskab af FN's Menneskerettighedsråd (2019-2021): I september 2019 tog Danmark, med en kerne-gruppe bestående af tidligere værter for verdenskvindekonferencerne, Kina, Kenya og Mexico, samt Frankrig, initiativ til en ny resolution, der resulterede i, at Beijing-erklæringen og -handlingsplatformen for første gang vil blive sat på Rådets dagsorden med et højniveaupanel under samlingen i marts 2020.

Danmarks Nationale Handlingsplan for implementeringen af FN-resolution 1325 Women, Peace and Security: Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe bestående af Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet til at udarbejde en ny handlingsplan for implementeringen af FN-resolution 1325 Women, Peace and Security. Danmarks Nationale Handlingsplan vil dække perioden 2020-2024 og vil være rammesættende for Danmarks indsats på området for kvinder, fred og sikkerhed i international opgaveløsning.

Status på initiativerne fra Perspektiv- og handlingsplan 2019

INDSATSOMRÅDE	Antal initiativer	Gennemført	Igangsæt	Ikke gennemført
Rettigheder og frihed for den enkelte	17	6	10	1
Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter	14	6	6	2
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer	13	4	8	1
Global ligestillingsindsats	7	4	3	0
I alt	51	20	27	4

INDSATSOMRÅDER	Gennemført	Igangsæt	Ikke gennemført
Rettigheder og frihed for den enkelte			
Ekspert- og praktikergruppe vedr. kønsroller, negativ social kontrol og ligestilling		X	
Oplysning og information om jomfruhindemyten	X		
Initiativer om ophævelse af religiøse ægteskaber		X	
Flere etniske minoritetskvinder i beskæftigelse		X	
Demokratisk engagement		X	
Demokratisk dannelse		X	
Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder		X	
Forebyggelse af radikaliserings og negativ social kontrol i dagtilbud, grundskolen, fritidstilbud og ungdomsuddannelser		X	
Selvstændig bestemmelse om psykisk vold og handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022		X	
Driftstilskud til Dansk Stalking Center	X		
Styrket indsats til mænd i krise	X		
Screening af indsatser til voldsudsatte kvinder og mænd	X		
Ét samlet familieretligt system	X		
Styrket indsats mod sexismen og digitale krænkelse	X		
Opfølgning på evaluering af SSF på grundskoleniveau og evaluering på læreruddannelsen		X	
Bedre forhold for kvinder og mænd i prostitution			X
Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2019-2021		X	
Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter			
Workshop om fremtidens ligestilling	X		
Diversitet i rekruttering og kvinder i ledelse		X	
Barbershop-arrangement for mandlige ledere om kvinder i ledelse	X		
Ligeløn på arbejdsmarkedet og fokus på pension	X		
Forenkling af ligestillingsredegørelserne	X		
Flere dimittender med tekniske, digitale og naturvidenskabelige kompetencer (STEM)			X
Fokus på kønsfordeling på erhvervsuddannelser			X
Mangfoldighed og bedre kønsbalance i kunstbranchen		X	
Unge stress og trivsel	X		
Delt forældreskab og ligestilling af børne- og ungeydelsen		X	
HPV-vaccination til alle drenge	X		
Understøttelse af mor og barns sundhed		X	
Aktiv indsats for kvinder i risiko for at efterlade deres børn		X	
Indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre mænd		X	
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer			
Lovgennemgang (LGBTI)		X	
Kapacitetsopbygning af civilsamfundet	X		
LGBTI-personer med etnisk minoritetsbaggrund		X	
LGBTI-personer på asylcentre		X	
Udvikling af spørgsmål til brug for offerundersøgelsen	X		
Undersøgelse af udfordringer og stigma i forhold til at "springe ud"		X	
Undersøgelse af barrierer for åbenhed på arbejdspladsen	X		
Initiativer på sundhedsområdet for transkønnede		X	
Inspirations- og vejledningsmateriale til skoler og ungdomsuddannelser			X
Støtte til Copenhagen 2021	X		
Undersøgelse af barrierer for LGBTI-personer i idrætsforeninger og omfanget af homo- og transfo		X	
Donorblod fra primært mandlige bi- og homoseksuelle		X	
Dansk indsats for fremme af LGBTI-retigheder globalt		X	
Global ligestillingsindsats			
Dansk medlemskab af FN's menneskerettighedsråd		X	
25-året for vedtagelsen af Beijing-handlingsplan		X	
Forberedelse af det danske formandskab af Nordisk Ministerråd	X		
EU	X		
Danmarks rapport til FN's kvindekomité	X		
FN's Kvindekommissions samling	X		
Danmarks handlingsplan for implementering af UNSCR1325		X	

KOLOFON

Redegørelse / Perspektiv- og handlingsplan 2020

Minister for ligestilling, februar 2020
Miljø- og Fødevareministeriet

ISBN:

978-87-7120-131-4 (trykt udgave)

978-87-7120-132-1 (elektronisk udgave)

Fotos:

Getty Images, Ritzau Scanpix, Tine Harden,
Jeppe Gudmundsen-Holmgreen/
Udenrigsministeriet

Layout og produktion:

OTW A/S

Ministeren for fødevarer,
fiskeri og ligestilling

MFVM.DK/LIGESTILLING

